

BLUMENTÁL

Ročník XXVII

Číslo 4

Apríl 2016

O felix culpa!

Veľkonočné obdobie je hlboko prepojené s ideou milosrdenstva. Určite nielen preto, že záver veľkonočnej oktávy slávime ako Nedeľu Božieho milosrdenstva. Samo paschálne mystérium sa nám prihovára rečou milosrdného Boha. Veď myšlienky, ktoré sú súčasťou liturgie Slova počas Veľkonočnej vigílie, hovoria o Božích zásahoch v prospech svojho ľudu. Vrcholom Božej intervencie je skutočnosť, ktorú si izraelský ľud každoročne pripomína ako veľkú noc v dejinách svojho národa – Paschu (Pesach – prechod). Aj z tohto dôvodu sa v rámci Vigílie pri čítaní starozákonných textov a ich variabilite nikdy nesmie vynechať lekcija z knihy *Exodus*, ktorá zachytáva prechod cez Červené more. Keď bol Mojžiš v exile u Madiánčana Jetra a stal sa svedkom zvláštneho úkazu – horiaceho kra, v ktorom sa mu prihovoril Boh Izraelitov – Jahve, aby ho poveril poslaním vyslobodiť Jakubových potomkov z egyptského otroctva, tento Bohom vyvolený národ akoby sa nachádzal už v akomsi stave apatie. Potom, ako Mojžiš oznámil židovským predákom Boží zámer, keď počuli, že Pán (sústrastne) pozoroval Izraelitov a videl ich utrpenie, padli na kolena a klaňali sa (Ex 4, 31).

Bola to pre nich zvesť, ktorá prinášala nádej – Pán na nich nezabudol. Monumentálny opis záchrany Izraelitov pri prechode suchou nohou cez more a zároveň opis skazy Egyptanov završuje autor *Exodu* Mojžišovou Víťaznou piesňou (15. kap.): *Spievať budem Pánovi, lebo vznešený, slávne vznešený je: koňa i povoz zmietol do mora. Moja sila a moja udatnosť je Pán a stal sa mi spásou... Vo svojej priazni si viedol ľud, čo si vykúpil, svojou silou si ho viedol k svojmu svätému príbytku.* Ľud, ktorého predkovia prišli do Egypta, lebo tam hľadali záchranu v čase hladu a neúrody v Kanaáne, sa opäť vracia do svojej vlasti – zaslúbenej zeme. Cirkv používajú toto biblické čítanie, lebo je obrazom iného oslobodenia a návratu. Cez krv víťazného Baránka sme oslobodení od hriechu a smrti a vraciame sa do pôvodnej vlasti – do života v priateľstve s Bohom. Ak Boží plán a realizácia záchrany Izraelitov z Egypta nás naplňa úžasom nad Božou vznešenosťou a silou, ktorú Boh Izraela demonštruje spôsobom typickým pre starozákonnú epochu, ako ľudia Novej zmluvy sme naplnení ešte väčším obdivom toho, ako mocný Boh dokázal svoju prevahu nad zlom a hriechom práve uponížením sa svojho Syna: *A ja, až budem vyzdvihnutý od zeme, všetkých priťahnem k sebe* (Jn 12, 32).

Božie milosrdenstvo, ktoré sa prejavilo už na kríži, a ktoré dokonale ilustruje Kristova odpoveď kajúcemu lotrovi a Ježišova reakcia na tých, čo sa mu rúhali ešte aj na Golgote, našlo svoje pokračovanie v ešte krajšej miere a najmä v úplne novom kontexte po udalosti Zmŕtvychvstania. Texty Evanjelia v tomto veľkonočnom čase nám hovoria o Kristovej prívetivosti už hneď pri prvých stretnutiach s ustráchanými učeníkmi naplnenými zvláštnym mixom radosti aj strachu, keď videli, že Pán je živý. Tento nový dotyk Božej dobroty zakúsil aj pochybujúci Tomáš, ubolené ženy a medzi nimi obzvlášť utrápená Mária Magdaléna. Mne osobne je mimoriadne blízka stať z Lukášovho evanjelia (24. kap.), kde sa opisuje Ježišovo stretnutie s emauzskými učeníkmi. Mám rád aj akýsi náznak Kristovho zmyslu pre humor (aspoň mne sa to tak javí), keď mu títo dvaja zronení učenici v domnienke, že sa rozprávajú s kýmisi neznámym, hovorili: *Ty si vari jediný cudzinec v Jeruzaleme, ktorý nevie, čo sa tam stalo v týchto dňoch?* Na jeho predstieranú neznalosť: *A čo?*, zareagovali odpoveďou: *No s Ježišom Nazaretským, ktorý bol prorokom, mocným v čine i v reči pred Bohom aj pred všetkým ľudom.* Vždy s novou silou ma fascinuje premena týchto učeníkov. Spoznali Pána pri lámaní chleba a už predtým cítili akési indicie prerodu, keď im vysvetľoval Písma, ktoré sa naňho vzťahovali. Ten prechod z mentality človeka, deprimovaného bolesťou a sklamaním do novej radostnej skúsenosti poznačenej nečakaným zvratom, vyjadrujú ich slová údivu: *Či nám nehorelo srdce, keď sa s nami cestou rozprával?* V rozhovore, ktorý s ním cestou z Jeruzalema viedli, ešte aj to kritické povzdychnutie Krista na ich adresu – *Vy nechápaví a ťarbaví srdcom!*, sa nám javí ako láskavé pohľadanie.

A ako by sme mohli vynechať rozhovor vzkrieseného Pána s tým, ktorý mal viesť Kristovu Cirkv a posilňovať bratov?! Apoštol Peter mal výnimočný dôvod cítiť sa trápne. Jeho slávne vyznanie pri Cézarey Filipovej, na základe ktorého mu bol sľúbený prímät v zbore apoštolov, mohlo mať skvelé pokračovanie v ďalšom prejave Petrovej veľkosti: *Aj keby všetci odpadli od teba, ja nikdy neodpadnem.* Kristovu predpoveď a jej smutné naplnenie poznáme všetci... A teraz ten, ktorý ho tri razy zaprel, stretáva sa s Kristom. Ako si to všimol už sv. Augustín, Ježiš mu priamo nevyčíta jeho trojnásobné zlyhanie, ale jemne a taktne mu ho pripomína trojitou otázkou: *Máš ma radšej ako títo ostatní?* Ale ešte mi tu vo výpočte ktosi chýba: ten, ktorý Krista zradil – Judáš. Žiaľ, v jeho prí-

(Pokračovanie na s. 7)

*Mária, požehnaná od Najvyššieho,
matka milosti,
skrže teba vystupuje k Bohu chvála Cirkvi.*

*Dcéra, ktorú Otec veľmi miloval,
ty si prijala anjelovo poslanstvo,
a tak si spolupracovala na spásu človeka,
v tebe stvorenie znova poslúcha Stvoriteľa.*

*Matka Ježiša Krista, Božieho Syna,
ty si zachovávala v srdci Božie slovo,
a tak si ukázala cestu múdrosti,
v tebe sa človek otvára dobrej zvesti.*

*Milovaná nevesta Ducha Svätého,
ty si prijala do svojho lona Božie Slovo,
a tak si darovala svetu život;
v tebe sa človek stáva príbytkom Večného.*

*Tvoj obraz Matky dobrej rady v našom
chráme
nám už od jeho konsekrácie
pripomína tvoju jedinečnú dôstojnosť
a tvoje materské orodovanie.*

**Modlitba v Mariánskych svätyniach:
Cesta radosti Panny Márie,
zostavil Vincent Malý, Lúč 2002**

JEŽIŠ KRISTUS ŽIJE

Pred niekoľkými dňami sme oslávili Zmŕtvychvstanie nášho Pána, ktoré je základom našej viery a veľká radosť pre všetkých kresťanov. Je to mocná výzva na apoštolát, tak to napísal Francisco F. Carvajal v knihe meditácií *Hovoriť s Bohom*, z ktorej chceme čerpať aj v nasledujúcich riadkoch.

S lávne Pánovo zmŕtvychvstanie je kľúčom k pochopeniu celého jeho života a základom našej viery. Bez tohto víťazstva nad smrťou, hovorí svätý Pavol, bolo by celé hlásanie márne a márna by bola aj viera (Ef 4, 6). Okrem toho, Kristovo zmŕtvychvstanie je zárukou aj nášho budúceho zmŕtvychvstania. Boh totiž *bohatý na milosrdenstvo pre svoju nesmiernu lásku, ktorou nás miluje, hoci sme boli pre hriechy mŕtvi, oživil nás s Kristom - milosťou sme spasení - a s ním nás vzkriesil a daroval nám miesto v nebi v Kristovi Ježišovi* (sv. Augustín)...

Tajomstvo Kristovho zmŕtvychvstania je skutočná udalosť, ktorá sa prejavila historicky zistenými javmi, ako to dosvedčuje Nový zákon. Je to hlavná pravda našej viery. Tak ju apoštoli ohlasovali od počiatkov kresťanstva, a my po dvoch tisícročiach ohlasujeme to isté. Kristus žije! Zmŕtvychvstanie je najvyšším argumentom božskosti Ježiša Krista, je potvrdením všetkého, čo Ježiš robil a učil. Apoštoli dosvedčujú, že po zmŕtvychvstani im poskytol mnoho dôkazov o tom, že žije: Mohli sa s ním rozprávať; videli ho, ako jedol; dotýkali sa jeho rán po klincoch a po kopiji a napokon položili svoje životy, vydávajúc svedectvo o jeho pravde.

To je výzva aj pre nás na apoštolát: Byť svetlom a prinášať svetlo aj iným ľuďom. Aby sme to dokázali, musíme byť zjednotení s Kristom: *Instaurare omnia in Christo*, to je heslo, ktoré píše svätý Pavol kresťanom v Efeze (Ef 1, 10). A tak, poslaním nás kresťanov je hlásať túto pravdu slovami i činmi. Pán chce mať svojich verných na všetkých križovatkách zeme. Niektorých posielala na púšť, aby sa zriekli všetkých pút so svetom, a práve tak vydávali svedectvo o Božej existencii. Iným zveruje kňaz-

ský úrad. Väčšinu ľudí však chce mať vo svete, v svetských zamestnaniach, preto kresťania musia prinášať Krista do všetkých oblastí ľudskej činnosti: do tovární, vedeckých laboratórií, do práce v poľnohospodárstve, do remeselníckych dielní, do ulíc veľkomiest i na horské chodníky...

Choďte do celého sveta...

Každé zjavenie Krista od jeho zmŕtvychvstania sa končí výzvou hlásať: Márii Magdaléne hovorí: *Choď k mojim bratom a povedz im...*, ostatným ženám povedal: *Choďte a oznámte mojim bratom...* A učeníci z Emauz ešte v ten večer pocítili potrebu odovzdať správu ostatným učeníkom, že Ježiš žije... *Napokon sa zjavil Jedenástim, keď sedeli pri stole... A povedal im: „Choďte do celého sveta a hlásajte evanjelium všetkému stvoreniu“* (Mk 16, 14 - 15). Od tej chvíle začali apoštoli vydávať svedectvo... fakty o spáse, ktorých svedkami boli. Keď sa mal po Judášovej smrti doplniť počet apoštolov, jedinou podmienkou bolo, že musel byť svedkom Kristovho zmŕtvychvstania.

Títo jedenásti reprezentujú celú Cirkev. V ich osobách my kresťania všetkých čias preberáme na seba radostné poslanie sprostredkovať na svojich cestách každému, koho stretneme, že Ježiš žije, že v ňom bol prekonaný hriech a smrť, že nás pozýva mať účasť na Božom živote, že všetky problémy, ktoré nás trápia, majú svoje riešenie.

Prenasledovali mňa, budú aj vás

Sotva začali apoštoli odvážne a smelo hlásať pravdu o Kristovi, objavili sa ťažkosti. A neskôr prišlo na rad prenasledovanie a mučenie... Aj my musíme rátať s neporozumením. Nedivme sa, keď budeme musieť ísť často proti prúdu. Zdá sa totiž, že svet sa čoraz väčšmi vzdáľuje od Boha tým, že si stanovuje za cieľ len materiálny blahobyť a duchovné hodnoty odsúva na druhú koľaj. Niektorí by chceli tento svet zorganizovať tak, aby sa úplne odvrátil od svojho Stvoriteľa. A k tomu sa pridáva zlý príklad niektorých kresťanov, zanedbávanie výchovy vo viere, pomýlený výklad učenia, nedostatky náboženského mravného a spoločenského života. Pôsobenie apoštolov a prvých kresťanov narážalo na tvrdú skalnú pôdu plnú trnia a bodľacia. No vtedy boli len jedenásti, dnes je nás oveľa viac.

A čo povedať o dnešnom svete: Prenasledovali mňa, budú aj vás, povedal Ježiš. Napriek tomu či práve preto máme byť svetlom a hlásať, že Ježiš žije! *Nech (teda) tak svieti vaše svetlo pred ľuďmi, aby videli vaše dobré skutky a oslavovali vášho Otca, ktorý je na nebesiach... Choďte a učte...* Ježiš chce, Aby jeho svetlo svietilo v skutkoch a slovách jeho žiakov. Aj v tvójich!

Z myšlienok v úvode citovanej knihy vybrala a pripravila XD

NAŠA FARSKÁ UNIVERZITA

Prežívame Rok milosrdenstva. Prežívame, ale či ho žijeme, je otázne. Preto aj v súvislosti s nedeľou Božieho milosrdenstva, ktorá pripadá hneď na úvod mesiaca apríl, je naozaj dôvod na dôkladné zamyslenie sa.

Boh - Otec Milosrdenstva

Nie povrchné. Svätý Ján Pavol II. 30. decembra 1980 napísal encykliku *Dives in misericordia* a v nej veľmi aktuálne, priam prorocky píše: „Teraz však, v týchto vážnych a ťažkých dňoch, **ma pobáda** iná, nie menej **vážna potreba**, totiž zasa v tom istom Kristovi **objaviť tvár Otca, ktorý je vskutku Otec milosrdenstva a Boh všetkej útechy**“. V konštitúcii *Gaudium et spes* totiž čítame: „Kristus, no-

vý Adam... v plnej miere odhaľuje človeka samému človeku a dáva mu najavo jeho vznešené povolanie“; toto však uskutocňuje práve tým, že „zjavuje tajomstvo Otca a jeho lásky“. Tieto slová Koncilu veľmi jasne dosvedčujú, že **nemožno predstaviť človeka v plnej dôstojnosti jeho prirodzenosti bez úplného zamerania sa na Boha, a to nielen teoreticky, ale v celej životnej skutočnosti**. Lebo človek a jeho najvyššie povolanie sa ozrejmuje v Kris-

tovi skrze zjavenie tajomstva Otca a jeho lásky. Preto je **zaiste vhodné venovať sa teraz tomuto tajomstvu: povzbudzuje nás k tomu mnohonásobná skúsenosť Cirkvi a súčasných ľudí**: vyžadujú si to aj úpenlivé prosby mnohých ľudských srdiec, ich bolesti a nádeje, ich úzkosti a očakávania... Dnes chcem znova prizvukovať, že nik sa nemôže takto otvoriť Kristovi - ktorý ako Vykupiteľ sveta plne odhaľuje človeka človeku - iba ak pomocou doko-

nalejšieho vzťahu k Otcovi a k jeho láske.

Takto sa v Kristovi a skrze Krista jedinečným spôsobom prejavuje Boh vo svojom milosrdenstve; zdôrazňuje sa totiž tá Božia vlastnosť, ktorú už Starý zákon pomocou rozličných obrazov a výrazov nazval *milosrdenstvom*...

Tak sa zdá, že zmýšľanie ľudí terajšieho veku – azda viac než predtým – stavia sa do protivenstva voči Bohu milosrdenstva a snaží sa odstrániť zo života a zo srdca človeka aj myšlienku milosrdenstva. Lebo slovo a náplň milosrdenstva akoby znamenali obmedzenie pre človeka, ktorý v dôsledku nesmierneho a predtým nepoznaného pokroku vedy a techniky teraz oveľa väčší rozšíril svoje panstvo a podrobil si i ovládol zem... v Kristovi zjavená pravda o Bohu ako o *Otcovi milosrdenstva* nám dovoľuje „vidieť“ ho ako veľmi blízkeho človeku, najmä keď človek trpí a je vystavený nebezpečenstvu vzhľadom na svoj život a na svoju dôstojnosť. **Z tohto dôvodu sa v terajšom položení Cirkvi a sveta mnohí ľudia a ich združenia vedení živým citom viery takrečeno samočinne obracajú na Božie milosrdenstvo. Bezpochyby ich k tomu mocne pobáda sám Kristus, ktorý skrze svojho Ducha účinkuje v ľudských dušiach. Lebo **tajomstvo Boha ako *Otca milosrdenstva*, ktoré on zjavil, sa v terajších okolnostiach človečenstva stáva pre Cirkve akousi zvláštnou výzvou**“. Je mimoriadne dôležité práve v tomto kontexte myslenia Jána Pavla II. pochopiť Božie milosrdenstvo. A to sa nám nie vždy darí. Často ho vnímame ako niečo, čo Boh automaticky dá, lebo veď on je taký dobrotivý, už nič nemohúci deduško niekde ďaleko od nás! A práve tu si potrebujeme uvedomiť skutočnosť, že byť **milosrdný** znamená byť aj **spravodlivý**, teda byť tým, ktorý dokáže zariadiť spravodlivosť v našom živote.**

Milosrdenstvo a spravodlivosť

Pri objasnení vzťahu milosrdenstvo a spravodlivosť nám môže pomôcť text môjho spolubrata Lubomíra Majtána. „V období prebiehajúceho Svätého roka občas rezonuje aj definícia tzv. nekontrolovateľného milosrdenstva. Keďže Boh je milosrdný, každý kresťan je povinný byť milosrdným. O to viac sa to týka kňazov, ktorí by podľa tohto mali byť vždy pripravení a otvorení preukázať milosrdenstvo. Najviac to môže „zaiskriť“

v svedení, kde by podľa definície nekontrolovateľného milosrdenstva mal penitent vždy dostať rozhrešenie. Tu sa však naráža na vzájomné protirečenie si medzi milosrdenstvom a spravodlivosťou. Musíme uviesť veci na správnu mieru. **Boh nie je milosrdný, alebo spravodlivý. On je spravodlivý práve preto, že je aj milosrdný. A naopak, je milosrdný, pretože je spravodlivý.**

Z biblického pohľadu milosrdenstvo nie je len akýsi krásny pocit. Nemá byť ani akousi výnimočnou príležitosťou, kedy by Boh v určitých okolnostiach vbral zo svojej „noše milosrdenstva“ nejaký prejav svojej dobroty, aby takto mimoriadne pomohol ľudskej slabosti.

Biblický termín *chesed*, ktorý sa v Starom zákone vyskytuje takmer dvestopäťdesiatkrát, označuje vernosť záväzkom, zmluve, dokonca láske, ktorá tvorí a neskôr vykupuje človeka. Je to nezaslúžená, nepodmienená, nevynútená a nepodplatiteľná láska Boha. Príkladom použitia je *Žalm 136*, v ktorom sa opakovanne vyjadruje Božia láska cez zývanie: *lebo jeho milosrdenstvo je večné* [hebr. *ki leolam chasdo*]. V tomto chválospeve je Pán oslavovaný nielen za svoju stvoriteľskú činnosť (stvoril nebesia, zem, svetlá, mesiac, hviezdy – porov. vv. 5 – 9), ale aj za svoju vernosť a spravodlivosť (podľa prísľubu vyvedol svoj vyvolený národ z egyptského otroctva a z rúk neprajných kráľov – porov. vv. 10 – 22). Boh je milosrdný, no zároveň aj spravodlivý.

Druhý termín *rechem*, použitý v Starom zákone viac ako štyridsaťkrát, sa v mnohých prípadoch používa aj na označenie vnútra (maternica). V *Knihe proroka Izaiáša* nachádzame známy verš: *Či zabudne žena na svoje nemlviča a nemá zľutovania* [hebr. *merachem*] *nad plodom svojho lona? I keby ona zabudla, ja nezapudnem na teba* (Iz 49, 15). Ženský orgán maternica je neodmysliteľne spojený so schopnosťou darovať život. Aj v našom slovenskom preklade „miloSRDenstvo“ je ukryté slovo *srdce* – orgán, ktorý bije a dosvedčuje, že človek je živý.

Takto sa v milosrdenstve ukrýva otcovský i materský aspekt Boha. Otcovsko-materský sa prejavuje v silnej, no zároveň jemnej energii: *lebo Pán karhá toho, koho miluje, ako otec syna, ktorého má rád* (Prís 3, 12). Matersko-ženský zase v budovaní a dávaní života: *Ako keď niekoho teší matka, tak vás budem ja tešiť a v Jeruzaleme sa potešíte* (Iz 66, 13).

V Novom zákone rezonuje záver podobnosti o milosrdnom Samaritánovi, kde na otázku znalca zákona *Kto je môj blížny* (Lk 10, 29), prichádza odpoveď: *Ten, čo mu preukázal milosrdenstvo* (v. 37). Grécky termín *eleos* sa v Novom zákone vyskytuje takmer tridsaťkrát.

Prvý list Timotejovi zaznamenáva opis Pavla ako toho, kto hoci bol predtým rúhačom, prenasledovateľom a násilníkom, predsa dosiahol milosrdenstvo (porov. 1 Tim 1, 13). Spravodlivý obraz jeho chýb je „doplnený“ Božím milosrdenstvom. Boh je spravodlivý a milosrdný. Vo verši 15 výrokom *spolahlivé je to slovo* sa pokračuje jedným z významných viery: *Ježiš Kristus prišiel na svet zachrániť hriešnikov; a ja som prvý z nich*. Pavol je identifikovaný ako hriešnik, ktorý dosiahol milosrdenstvo. Výrok „*spolahlivé je to slovo*“, ktorý sa v Pastórálnych listoch vyskytuje päťkrát (porov. 1 Tim 1, 15; 3, 1; 4, 9; 2 Tim 2, 11; Tit 3, 8), potvrdzuje pravdivosť toho, čo sa chce vypovedať, no viaže sa aj na autenticnosť a autoritu apoštolskej tradície (evanjelium, či zdravé učenie, ako jedná z kardinálnych tém Pastórálnych listov). V nasledujúcom verši (1 Tim 1, 16) sa opäť opakuje téma milosrdenstva: *Ale dosiahol som milosrdenstvo, aby na mne na prvom ukázal Ježiš Kristus všetku zhovievavosť ako príklad pre tých, čo v neho uveria pre večný život*.

Vo vyššie spomenutých momentoch sa milosrdenstvo netýka chaotického a bezmyšlienkovitého „roztrhnutia“ koša Božej dobroty. Milosrdenstvo úzko súvisí so spravodlivosťou človeka, ktorý vidí svoj stav (bol som rúhač, prenasledovateľ, násilník, prvý z hriešnikov), no Boh tu tajomne zasahuje a prichádza so svojím milosrdenstvom, aby sa na človeku ukázala dobrota a zhovievavosť Krista.

Čo viac si možno priať ako to, aby sa nám darilo nachádzať konsenzus medzi milosrdenstvom a spravodlivosťou v oblastiach nášho pôsobenia. Máme k dispozícii i tento jubilejný rok, aby sme viac spoznávali Boha, jeho otcovskú lásku, i materinskú nehu“.

V závere azda môžeme konštatovať, že ak sa chceme vyhnúť akejkolvek skreslenosti pri prívlastku milosrdenstvo vo vzťahu k Bohu, potrebujeme naozaj vážne sa zamyslieť nad jeho významom.

Daniel Dian

UBLIŽUJÚCIM ODPÚŠŤAŤ

Medzi skutkami duchovného milosrdenstva sa tradične uvádza aj odpúšťať tým ľuďom, ktorí nám vedome alebo nevedome, úmyselne alebo neúmyselne ublížili. Význam tohto postoja nám ozrejmuje slová a skutky nášho Pána, ktorého máme ako kresťania nasledovať.

Vedieť odpustiť neznamená tvrdiť, že sa zlo nestalo. Odpustenie predpokladá, že sa skutok stal, no človek ide

ďalej poza nespravodlivosť a poza bolesť z ublíženia; je otvorený pre hodnotu, ktorá ho presahuje. Avšak bez Božej

milosti nedokážeme *zo srdca odpustiť*, ako nás k tomu vyzýva Pán (porov. Mt 18, 35). Odpustenie je vždy nezištným (Božím) darom pre odpúšťajúceho i pre toho, ktorému sa odpúšťa bez ohľadu na to, či o to stojí alebo nie.

Ide o konkrétny prejav pravej kresťanskej lásky, ktorá nemiluje hriech, ale mi-

luje hriešnika ako človeka, ktorý je hodnotou samou v sebe, ktorý je vždy Bohom milovaným dieťaťom. Avšak podľa toho má aj žiť, ako to vyplýva z Pánových slov žene, ktorú pristihli pri cudzoložstve. *Neodsúdil ju, ale vyzval ju, aby šla a viac nehrešila* (porov. Jn 8, 11). Pred smrťou Pán Ježiš prosil nebeského Otca za tých, čo ho nespravodlivo ukrižovali: *Bože, odpusť im, lebo nevedia, čo robia* (Lk 23, 34). Ako Zmŕtvychvstalý sa Kristus zjavil apoštolom hneď večer prvého dňa v týždni po sobote a dal im *moc odpúšťať hriechy* (porov. Jn 20, 19, 23). On je prvý, ktorý uskutočnil dielo odpustenia. Naplnil tak posolstvo o *neustálom odpúšťaní* z podobenstva o nemilosrdnom sluhovi, ktorý nedokázal odpustiť malú dlžobu blížnemu, hoci nad ním sa kráľ zľutoval a odpustil mu nesmierne veľký nesplateľný dlh (porov. Mt 18, 21 – 35).

Ako pokrstení sme napojení na veľkonočné tajomstvo: máme preto žiť z Božieho odpustenia skrze Pánovu obeť na kríži a skrze jeho vzkriesenie. Z tohto tajomstva žil a preň vydal svedectvo svätý Štefan, diakon a prvomučeník. Pred svojím nespravodlivým ukameňovaním nasledoval Pánov vzor. *Štefan si klakol a zvolal veľkým hlasom: „Pane, nezapočítaj im tento hriech“* (Sk 7, 60). Pápež František objasnil tajomstvo odpúšťania vo svojom príhovore pred modlitbou Anjel Pána na jeho sviatok 26. decembra minulého roka, keď povedal: „Štefan je

teda mučeník, čo znamená svedok, lebo koná ako Ježiš; ten, kto koná ako on, je naozaj pravým svedkom: tým, ktorý sa modlí, miluje, rozdáva, avšak predovšetkým odpúšťa. Lebo odpustenie, ako hovorí samo slovo [italiánsky *ilperdono*], je vyjadrením vyšším od daru [*pre/skrze dar*].

Mohli by sme sa pýtať – ale načo slúži odpustenie? Je to len akýsi dobrý skutok alebo prináša aj výsledky? Odpoveď nachádzame práve v mučeníctve Štefana. Medzi tými, pre ktorých úplne vyprosival odpustenie, bol aj mladík menom Šavol; ten prenasledoval Cirkev a snažil sa ju zničiť (porov. Sk 8, 3). Šavol sa zakrátko stal Pavlom, veľkým svätým, apoštolom národov. Prijal Štefanovo odpustenie. Môžeme povedať, že Pavol sa zrodil z Božej milosti a zo Štefanovho odpustenia.

Aj my sa rodíme z Božieho odpustenia. Nielen pri krste, ale zakaždým, keď sa nám dostane odpustenia, naše srdce sa znovu rodí, stáva sa znovuzrodeným. Každý krok vpred v živote viery nesie v sebe na začiatku vtlačený znak Božieho milosrdenstva. Lebo len vtedy, keď sme milovaní, môžeme my sami milovať. Pamätajme na to, prospeje nám to: ak chceme napredovať vo viere, predovšetkým treba prijať Božie odpustenie; stretnúť Otca, ktorý je pripravený odpustiť všetko a vždy, a ktorý práve odpustením uzdravuje srdce a znova oživuje lásku. Nesmieme sa nikdy unaviť v prosení

o Božie odpustenie, lebo len vtedy, keď sme dosiahli odpustenie, keď cítime, že nám odpustili, učíme sa odpúšťať.

Odpúšťať však nie je ľahké, je to vždy veľmi ťažké. Ako môžeme napodobňovať Ježiša? Odkiaľ začať, aby sme prepáčili malé či veľké krivdy, ktoré znášame každý deň? Predovšetkým od modlitby, tak ako to robil Štefan. Začína sa od vlastného srdca: s modlitbou môžeme čeliť roztrpčeniu, ktoré zažívame, odovzdávajúc toho, kto nám ublížil, Božiemu milosrdenstvu: „Pane, prosím Ťa za neho, za ňu.“ Potom odhalíme, že tento vnútorný boj o odpustenie očisťuje od zlého a že modlitba a láska nás oslobodzujú z vnútorných reťazí zášti. Je veľmi nepekné žiť v zášti! Každý deň máme príležitosť, aby sme sa cvičili v odpúšťaní, aby sme žili toto také veľké gesto, ktoré približuje človeka k Bohu. Tak ako náš Nebeský Otec, aj my sa stávame milosrdnými, lebo prostredníctvom odpustenia porážame zlo dobrom, premieňame nenávisť na lásku a robíme tak svet čistejším.“

Vedieť odpustiť ubližujúcim je milosťou ukrižovaného a vzkrieseného Krista. Ide o dar pre dušu, ktorá je v stave milosti posväcujúcej, snaží sa žiť Kristovu lásku vo svete a vo vzťahoch k druhým bezpodmienečným spôsobom, lebo ako mierou meriame my druhým, takou mierou nám meria a raz nameria Pán (porov. Mt 7, 2).

ThDr. Michal Vivoda

OKNO SVÄTCOV

Význam svätých žien v spoločenskom a politickom živote

Mesiac apríl nám ponúka príležitosť na mnohé zamyslenia. Viaceré z nich sú veľmi aktuálne. Napríklad téma Božie milosrdenstvo v kontexte s Druhou veľkonočnou nedeľou – Nedeľou Božieho milosrdenstva. V závere mesiaca nás sviatok patrónky Európy privádza k myšlienkam, ako môže žena vnieť do sveta politiky a rozbrojov, nenávisť a úpadku citu práve to, čo svetu chýba – lásku, milosrdenstvo, odpustenie, prijatie...

Skutočnosť imigrantov, teroristických útokov, otázky hodnôt sú predmetom diskusie nielen politikov. Dnes sa môžeme pýtať, či vzniká nová Európa. Niektorí konštatujú, že súčasný človek žije v kultúrnej dezorientácii. V tomto kontexte sú aktuálne slová pápeža Jána Pavla II., že Európania sú pozvaní definitívne zanechať za sebou historické súperenie, ktoré často spravilo z ich kontinentu divadlo pustošiacich vojen. Súčasne sa musia angažovať v utváraní podmienok väčšej súdržnosti a spolupráce medzi národmi. Stojí pred nimi veľká výzva vybudovať *kultúru a etiku jednoty*, bez ktorých akákoľvek *politika jednoty* je skôr či neskôr určená na stroskotanie. Keď sv. Ján Pavol II. vyhlásil tri ženy za patrónky Európy, vedel čo robí. V apoštolskom liste *Spes aedificandi* vyhlásil za patrónky Európy: **svätú Brigitu Švédsku, svätú Katarínu Sienskú a svätú Teréziu Benediktu z Kríža**. Pápež na začiatku

zdôrazňuje to, čo bolo a je stále aktuálne aj pre spoločenský život, že nádej na vybudovanie spravodlivejšieho a dôstojnejšieho sveta pre človeka bude vtedy, keď si uvedomí, že ľudské úsilie by bolo zbytočné, keby ho nesprievádzala Božia milosť: *Ak Pán nestavia dom, márne sa námáhajú tí, čo ho stavajú* (Ž 127 |126|, 1).

Aj v modernom a súčasnom období, keď sa náboženská jednota postupne trieštila ďalším rozdeľovaním kresťanov a oddeľovaním kultúry od horizontu viery, úloha viery bola aj naďalej dôležitá. Cesta do budúcnosti si musí všimnúť túto skutočnosť. Myslíme si, že sa táto skutočnosť vzťahuje aj na Slovensko. Podľa Jána Pavla II. svätá Brigita Švédska, svätá Katarína Sienskú a svätá Terézia Benedikta z Kríža sú tri veľké svätice, tri ženy, ktoré sa v rozličných obdobiach – dve uprostred stredoveku a jedna v 20. storočí – vyznačili činorodou láskou ku Kristovej Cirkvi a svedec-

tvom, ktoré vydali jeho krížu. Ich svätosť sa skutočne prejavila v dejinných okolnostiach a v kontexte „zemepisných“ oblastí, vďaka ktorým sú mimoriadne významné pre európsky kontinent. Azda nielen pre Taliansko, ale aj pre celú Európu, ba i svet, je význam svätice *Kataríny Sienskej* veľký, je učiteľkou diplomacie, pravdy a rozhodnosti.

Svätá Katarína Sienskú (1347 – 1380) – patrónka Európy

Svojím pôsobením v spoločenskom živote má čo povedať aj nám v 21. storočí. Keď sa rozšíril chýr o jej svätosti, stala sa duchovnou poradkyňou pre množstvo najrozličnejších ľudí: radila šľachticom i politikom, umelcom aj jednoduchým ľuďom, zasväteným osobám a kňazom, ba dokonca aj samému pápežovi Gregorovi XI., ktorý v tých časoch sídlil v Avignone. Katarína ho energicky a s úspechom napomínala, aby sa vrátil do Ríma. Veľa cestovala, usilovala sa iniciovať vnútornú obnovu Cirkvi a napomáhať mier medzi štátmi. Starý kontinent by nemal zabúdať na svoje kresťanské korene, ktoré sú základom jeho dnešného napredovania, a práve v Evanjeliu by mal znova objaviť základné hodnoty, ktoré zabezpečujú spravodlivosť a

svornosť. Katarína mnoho vytrpela, podobne ako iní svätci.

Okolo tejto takej autentickej a silnej osobnosti sa postupne vytvorila skutočná duchovná rodina. Boli to ľudia, ktorých fascinovala morálna autorita tejto mladej ženy a aj hĺbka jej života – neraz dojatí mystickými udalosťami, ktorých sa stali svedkami – napríklad jej častými extázami. Mnohi sa vložili do jej služby a pokladali si za česť, keď ich Katarína duchovne viedla. Volali ju „mama“, pretože ako duchovné deti od nej čerpali potravu Ducha.

Sv. Katarína Sienská a spoločenský (politický) život

Katarína sa neúnavne angažovala za riešenie mnohorakých konfliktov, ktoré trápili súčasnú spoločnosť. Jej zmierovacie dielo zasiahlo európskych panovníkov, francúzskeho Karola V., Karola z Durazzo, Alžbetu Uhorskú, uhorského a poľského Ludovíta Veľkého, Janu z Neapola. Významná bola jej činnosť na zmierení Florencie s pápežom. Bojujúcim medzi sebou poukazovala na „ukrižovaného Krista“ a na „vládu Máriu“, čím dávala najavo, že spoločnosť, ktorá sa inšpiruje kresťanskými hodnotami, by nikdy nemala riešiť vážne spory zbraňami, ale rozumom. Katarína dobre vedela, že k takému záveru možno účinne prísť iba tak, ak sa duše vo pred pretvoria silou evanjelia. Z toho vyplýva potreba reformy mravov, ktorú navrhovala všetkým bez výnimky. Kráľom pripomínala, že nemôžu kraľovať, akoby kráľovstvo bolo ich „vlastníctvom“, ale s vedomím, že budú musieť za výkon

moci vyúčtovať Bohu, a preto skôr by si mali dať úlohu dodržiavať „svätú a pravú spravodlivosť“ a stať sa „otcami chudobných“ (porov. List č. 235 francúzskeho kráľovi). Vykonávanie moci sa nemá oddeľovať od lásky, ktorá je súčasne dušou osobného života a politickej zodpovednosti (porov. List č. 357 uhorskému kráľovi).

Duchovné materstvo v spoločenskom živote. Duchovné materstvo sa rodí z duchovného spojenia s Kristom. Život z viery pomohol sv. Kataríne byť veľmi vnímavou na Božie vnuknutia, mohol sa čoskoro spojiť s jej mimoriadnou apoštolickou činnosťou. Mnohi, aj klerici, sa schádzali u nej ako učenici, a uznávali jej dar duchovného materstva. Jej listy sa šírili po Taliansku a po celej Európe. Mladá Siencanka tak vkróčila bezpečne ohnivými slovami do podstaty cirkevných a sociálnych problematik svojich čias. Aj dnes je Cirkev vďačná za veľké dobrodenia duchovného materstva mnohých žien, rehoľnic i nezásvätených, ktoré v dušiach živia myšlienku na Boha, posilňujú vieru ľudí a smerujú kresťanský život k stále vyšším cieľom. „Hovorím Vám syn a synom Vás volám“ – píše Katarína jednému zo svojich duchovných synov, kartuziánovi Giovannimu Sabatinimu – „pretože Vás rodím skrze neustále modlitby a Božiu túžbu tak, ako matka privádza na svet svoje dieťa“ (Epistolario, *Lettera č. 141: A don Giovanni de' Sabbatini*). Dominikánskeho pátrovi Bartolomejovi de Dominicci písala listy, ktoré zvyčajne začínali týmito slovami: „Najdrahší, milovaný brat a syn v Kristu Ježišovi.“

Európa ducha a kresťanstvo. Aby sa

mohla vybudovať nová Európa na solídnych základoch, podľa Jána Pavla II. nestačia iba ekonomické záujmy, ktoré niekedy združujú, inokedy rozdeľujú, ale skôr sa treba odvolávať na pravdivé hodnoty, ktoré majú svoj základ vo všeobecnom mravnom zákone, v písanom do srdca každého človeka. Európa, ktorá by zmenila hodnotu tolerancie a všeobecnej úcty za etický indiferentizmus a skepticizmus k nezrieknuteľným hodnotám, otvorila by sa k najriskantnejším dobrodružstvám a skôr či neskôr by opäť videla najstrašnejšie príšery svojej histórie s novými formami. Na zažehnanie tejto hrozby je tu stále vitálna úloha kresťanstva, ktoré neúnavne poukazuje na ideálny horizont. Aj vo svetle mnohorakých stretnutí s inými náboženstvami, ktoré Druhý vatikánsky koncil vyústil (porov. Dekrét *Nostra aetate*), musí sa silne zdôrazniť, že otvoriť sa Bohu je životným rozmerom existencie. Podstatným je predsa obnovené úsilie všetkých kresťanov vydávať svedectvo v rozličných národoch kontinentu. Práve pre toto ohlasovanie nádeje pápež Ján Pavol II. mienil zhodnotiť a poukázať na obnovenú nábožnosť v „európskej“ perspektíve na postavy tých veľkých žien, ktoré v rozličných epochách tak význačne prispeli k rastu nielen Cirkvi, ale aj samej spoločnosti. V Cirkvi sa nikto nestratí, ani po stáročiach tí, ktorí sa stali obrazom Boha, stále aktuálne hovoria. Svedkyňou je práve Katarína Sienská, žena volajúca po zmierení a láske, pokoji a spoločnom úsilí politikov o hľadanie dobra pre všetkých.

S použitím príspevku Andreja Slodičku pripravil Daniel Dian

SVÄTÁ OMŠA Z RÁDIA ČI TELEVÍZIE NESTAČÍ

V pastoračnej praxi sa vo zvýšenej miere stretáme s vážnym problémom súvisiacim so svätou omšou a s prijímaním Eucharistie: Na farský úrad denne prídu príbuzní nahlásiť v priemere štyri až päť pohrebov. Pozostalých sa vždy kvôli zápisu do matriky pýtame, či zosnulí boli zaopatrení sviatosťami. Niektorých, ak nerozumejú tejto otázke, sa spýtame inak: či prijali pred smrťou sväté prijímanie, či boli na svätej spovedi a či prijali pomazanie chorých. Žiaľ, v nadpolovičnej väčšine prípadov v súčasnosti zomierajú ľudia nezaopatrení sviatosťami.

Na otázku, prečo zosnulý neprijímal sviatosti, dostávame odpoveď, že bol veľmi nábožný, denne sa doma modlil, omšu pozeral v televízii alebo počúval z rádia. Napríklad často povedia, „babička bola veľmi nábožná, nevynechala ani jeden ruženec, ani jednu omšu v televízii či v rozhlase“. Na otázku, ale prečo neprijímal sviatosti – či nezatúžila po svätej spovedi a po svätom prijímaní, relevantnú odpoveď nedostaneme. Ono vlastne na toto ani neexistuje vhodná odpoveď. Veď ak verím v Pána Boha a som kresťan katolík a denne sledujem svätú omšu v médiách, tak aspoň na najväčšie sviatky v roku (Veľká noc a Vianoce), mám prístup k sviatosti zmierenia a prijat' Eucharistiu.

Realita je však oveľa bolestnejšia: v našej farnosti je množstvo starých a

bezládných ľudí, ktorí sú doma, ale niektorí rok, dva, alebo aj päť či osem až desať rokov nepristúpili k sviatostnej spovedi a neprijali sväté prijímanie. Uspokojia sa iba so sledovaním svätej omše v televízii či v rozhlase. Uspokojia sa s priamym prenosom bohoslužieb, ale zabúdajú, že sviatosti treba prijímať reálne – teda, že keď nemôžu prísť do kostola, majú si zavolať kňaza, aby im vyslúžil sviatosti. Dokonca ani príbuzní im v niektorých prípadoch nevychádzajú v ústrety a neprivezú svojich starých rodičov autom do kostola, resp. nezavolajú im kňaza domov.

Je na počudovanie, ak sa pri takmer dvadsiatisícovej farnosti pri veľkonočnej alebo vianočnej spovedi nahlási približne len desať chorých, ktorým zavolajú kňaza domov, aby im vyslúžil sviatos-

ti. Je to o to smutnejšie, ak pri zapisovaní do matriky zosnulých vidíme bydlisko – ulicu, ktorá patrí do našej farnosti a nikdy sme pri týchto chorých neboli, pretože nikto nás k nim nezavolať. Pozostali potom tvrdia, že nebolo času na zaopatrenie a vlastne oni ani nečakali, že ich blízky zomrie, hoci už mal pozhnaný vek a aj vážnu chorobu. Je to skôr nezáujem zo strany rodiny. Na druhej strane v mestských podmienkach, ktoré charakterizuje veľa ľudí i značná anonymita, nie je v silách kňaza poznať, kde žijú chorí a nevládni.

Takmer denne chodievame zaopatrovať chorých do nemocnice, ktorú máme vo farnosti. Aj tam sa stretáme so smutnou realitou: chorí ľudia si nevolajú kňaza do svojich príbytkov, aby im pravidelne – možno aj každý prvý piatok, alebo

aspoň na veľké sviatky vyslúžili sviatosťou. Tito chorí sa vyhovávajú, že ešte nie sú na tom tak zle, aby potrebovali kňaza. Alebo sami príbuzní povedia, že kňaza nezavolali, aby chorého nevystrašili, že zomiera. Ale kňaz nie je predzvesťou smrti. Kňaz nie je strašidlo, ktoré prináša smrť. Naopak, kňaz prináša nevládnemu a chorému človeku Ježiša, prináša mu odpustenie hriechov, prináša mu pomazanie chorých na posilnenie duše i viery. Niektorí ľudia dokonca povedia aj mimoriadne kurióznou výhovorkou, že kňaza nemohli zavolať, nakoľko majú doma neporiadok. Kňaz nepozera na to, či je byt uprataný, ale snaží sa veriacemu upratať dušu od hriechov.

Najčastejšou výhovorkou, prečo si nevládni ľudia nevolajú domov kňaza, je skutočnosť, že oni sa modlia a pozerajú omšu v televízii. To ale nestačí. Rovnako, ako nestačí pozeráť reláciu o varení. Môžem pozeráť všetky relácie o varení, môžu ma inšpirovať zaujímavé recepty, ale z toho sa nenajem. A telo bez jedla by zomrelo.

Rovnako, aj keď sledujem svätú omšu v rádiu alebo v televízore: určite som duchovne spojený so spoločenstvom veriacich v kostole, určite prenos zo svätej omše dokáže povzbudiť dušu a je skvelé, že veriaci počúva Božie slovo i homíliu. Ale to nestačí. Každý veriaci, ak počúva Božie slovo a miluje Pána Boha, má túžiť aj po reálnom vyslúžení sviatostí – každý veriaci má túžiť po svätom prijímaní a po sviatosti zmierenia. Prečo? No preto, aby si očistil i nasýtil dušu Božími milosťami.

Touto cestou by som chcel veľmi poďakovať rodinným príslušníkom, ktorí dbajú o duchovný život ich chorých a nevládných, že včas zavolajú k nim kňaza. Rovnako chcem vyjadriť veľké poďakovanie tým rodinným príslušníkom alebo aj susedom, ktorí pravidelne volajú kňaza k chorým a nevládnym nielen na veľké sviatky, ale aj počas roka, či na prvé piatky. Ďakujem tým, ktorí na sviatky privezú svoju starú mamu či starého otca autom do Božieho chrámu, aby prijali sviatosť.

Touto cestou veľmi chcem povzbudiť každého, kto pre chorobu nemôže chodiť na sväté omše, aby naozaj nezabúdal na to, že aspoň na veľké sviatky je dôstojné a správne prijať sviatosť zmierenia (svätú spoveď) a sväté prijímanie z lásky k Bohu. Lebo ak Pána Boha milujem, tak sa s ním túžim aj reálne stretnúť. A Ježiša môžem stretnúť práve pri prijímaní sviatostí, osobitne pri svätom prijímaní.

Zároveň veľmi prosím tých, ktorí sa mylne domnievajú, že ich náboženskému životu stačí len sledovanie omše v rádiu či v televízii a už niekoľko rokov nepristúpili k sviatostiam, aby si uvedomili, že Pán Ježiš túži prísť nielen do ich príbytkov, ale hlavne do ich srdca.

Nakoniec by som rád vyjadril aj jedno z možných riešení, ako vhodne pripomí-

nať veriacim, ktorí sledujú sväté omše len prostredníctvom televízie a rozhlasu. Stačilo by často a vhodným spôsobom pri takej prenášanej omši (o to viac pred veľkými sviatkami) jasne a dôrazne spomenúť, že kňazi radi a horlivo prídu za nevládnymi veriacimi aj do ich príbytkov a vyslúžia im sviatosť. Bolo by dobré pri týchto svätých omšiach pripomínať, že je správne, ak veriaci sú duchovne spojení s veriacimi v kostole, ale že je potrebné, aby aj tí, ktorí sú doma, prijímali nielen duchovné sväté prijímanie (na ktoré treba byť tiež vhodne disponovaný), ale aby prijímali aj sviatosť zmierenia i Eucharistického Krista vo svätom prijímaní.

Pripomeňme si, čo hovorí Pán Ježiš v Jánovom evanjeliu v šiestej kapitole: *Ja som chlieb života. Toto je ten chlieb, ktorý zostupuje z neba, aby nezomrel nik, kto bude z neho jesť. Ja som živý chlieb, ktorý zostúpil z neba. Kto bude jesť z tohto chleba, bude žiť naveky. A chlieb, ktorý ja dám, je moje telo za život sveta. Kto je moje telo a pije moju krv, má večný život a ja ho vzkriesim v posledný deň. A ten chlieb sa nazýva Eucharistia – sväté prijímanie.*

Stanislav Čúzy, kaplán

Mlčiaci svedkovia

Pod titulkom *Mlčiaci svedkovia Ježišovej smrti a zmŕtvychvstania* uverejnil P. Mieczysław Piotrowski TChr v Světle (20. 3. 2116) článok o hmotných stopách, ktoré zanechala kalvárska dráma našej spásy a ktoré sa zachovali do našich čias. Pretože v súčasnosti je veľa tých, čo spochybňujú Kristovu vykupiteľskú obeť, jeho smrť na kríži a zmŕtvychvstanie, ponúkame našim čitateľom myšlienky z tohto článku.

Kristovo umučenie a smrť sa stali v konkrétnom čase a na konkrétnom mieste. Hmotné stopy tých udalostí sa zachovali do našich čias. Sú to napríklad časť Kristovho kríža, *titulus crucis*, čiže tabuľka zavesená na kríži s uvedenou vinou odsúdeného, klince, ktorými bol Ježiš pribitý na kríž, trňová koruna a kopia, ktorou vojak prebodol Ježišov bok.

Špeciálnym svedkom umučenia a smrti a zmŕtvychvstania Ježiša Krista je pohrebné plátno, do ktorého po smrti zavinuli Ježiša. Na tomto plátne zanechal Pán odtlačok celého svojho umčeného tela. Je to aj šatka z Monoppella, na ktorej Pán zanechal svoju tvár vo chvíli zmŕtvychvstania.

Nájdene relikvie a identifikácia Ježišovo kríža

Matka cisára Konštantína Veľkého svätá Helena (255 - 330) prijala krst spolu so svojím synom na prelome rokov 312 - 313. Po Nicejskom koncile, ktorý sa konal v roku 325, Konštantín, prvý kresťanský cisár rímskeho impéria, rozhodol postaviť baziliku Pánovho hro-

bu na mieste smrti a prázdneho Ježišovho hrobu. Svätá Helena sa už v pokročilom veku vydala na púť do Jeruzalema, aby tam našla stratené relikvie Ježišovho umučenia. Po židovských povstaniach v rokoch 70 - 132 bol Jeruzalem zničený, miesto umučenia a hrobka boli zasypané. Cisár Hadrián nechal na tom mieste vybudovať svätyňu bohyni Afrodite. V r. 325 cisár Konštantín prikázal túto pohanskú svätyňu zrúcať, vykopáť Golgotu a Ježišovu hrobku a postaviť tam baziliku Pánovho hrobu. Na práce dozerala svätá Helena. Po odstránení hrubej vrstvy zemin vykopali Ježišovu hrobku, odkryli vrchol Golgoty a cisternu, v ktorej našli pohádzané tri kríže a tabuľku (*Titulus*) s nápisom v gréckom, latinskom a hebrejskom jazyku: Ježiš Nazaretský, židovský kráľ.

Na vigíliu Paschy v r. 30 potom, ako z kríža zložili Ježišovo telo a telá dvoch zločincov s ním ukrižovaných, museli kríže odsúdcov hneď odstrániť, aby „neznečisťovali“ pútnikov, ktorí prichádzali do Jeruzalemu Efraimovou bránou. Kríže uložili do cisterny asi 30 metrov na východ vzdalenej od miesta ukrižovania. Cisterna bola v súkromnej záhrade Jozefa z Arimatey, kde bol aj nový hrob, do ktorého uložili Ježišovo telo podľa židovského zvyku pochovávaní (porov. Jn 19, 40). Podľa židovskej viery je život obsiahnutý v krvi. Krv vyliata vo chvíli smrti je teda „krvou života“ a musí byť pochovaná zároveň s telom zomrelého. Nebolo teda podľa židovského práva o rituálnej čistote možné uchovávať relikvie. Pre židov bol ukrižovaný človek Bohom prekliaty (porov. Dt 21, 23) a všetky veci, ktoré boli v kontakte so zomrelým, pokladali za nečisté. Preto kríže a iné relikvie dočasne ukryli v cisterne za hradbami mesta.

Z evanjelia vieme, že práve Jozef z Arimatey snal Ježiša z kríža (Jn 19, 38), je teda veľmi pravdepodobné, že práve on ukryl v cisterne kríže, *titulus crucis*, trňovú korunu a klince. Je takmer isté, že po zmŕtvychvstani sa Ježišovi učeníci postarali o to, aby sa kríž nestratil a zapamätali si, kde bol kríž s ostatnými relikviami ukrytý.

Po objavení cisterny a jej odkrytí 14. septembra 325 našli pomiešané časti nosných kolov a troch priečných trámov kríža a *titulus crucis*. Ako spoznali kríž, na ktorom zomrel Ježiš? Podľa sv. Ambroža nebola identifikácia kríža ťažká, pretože na ňom bola tabuľka s nápisom Ježiš Nazaretský, židovský kráľ. V r. 398 Ján Chryzostom, veľký teológ východnej cirkvi, Konštantinopolský arcibiskup v jednej zo svojich homílií hovoril o nájdení Ježišovho kríža a jeho identifikovaní práve podľa na ňom pripevnenej tabuľky. Aby však neboli nijaké pochybnosti, že ide skutočne o Ježišov kríž a pretože tabuľka bola pripevnená na zvislom tráme, pričom nevedeli, ktorý priečný trám je Ježišov, prosili v modlitbe o nadprirodzené zname-

nie. Po modlitbe sa Jeruzalemský biskup Makarius dotýkal umierajúcej ženy každým z priečných trámov. Po dotknutí jedným z nich sa žena náhle uzdravila a chválila Spasiteľovu moc. Nebolo teda pochyb, že práve ten trám je zo Spasiteľovho kríža.

Titulus crucis

Svätá Helena sa koncom septembra r. 325 vrátila do Ríma. Pred cestou nechala polovicu hlavného trámu kríža v Jeruzaleme a zvyšok vzala so sebou. Rovnako rozdelila tabuľku s nápisom na dve časti. Do Ríma vzala pravú stranu tabuľky s nápisom I. NAZARINVS R, v Jeruzaleme nechala časť EXIV-DARORVM. Žiaľ, jeruzalemská polovica tabuľky sa stratila v r. 614 a stratila sa aj relikvia svätého kríža. Jej pravú časť spolu s relikviami svätého kríža umiestnila svätá Helena v kaplnke svojho paláca Seccorium. Keď vybudovali Baziliku Svätého kríža v Jeruzaleme, všetky relikvie Pánovho umučenia vrátane tabuľky *titulus crucis* umiestnili v kaplnke relikvií a sú tam uchované dodnes.

Turínske plátno je zrkadlom evanjelia

O turinskom plátne sme toho mohli čítať a aj vidieť veľa, a aj o jeho spochybňovaní. Toto plátno bolo podrobené mnohému skúmaniu. Pán Ježiš zanechal na svojom pohrebnom rubáši naozaj veľa vraviacu stopu o tom, ako hrozne bol mučený. Sú na ňom stopy po bičovaní, trním korunovaní... na odtlačku tela napočítali takmer 600 rán, pomliaždenín. Hovorí o tom, že je na ňom zobrazený muž 30 – 35-ročný, vážiaci 79 kg s dlhými vlasmi a fúzmi... Experti z rôznych vedeckých odborov už takmer 100 rokov skúmajú Turínske plátno a poukazujú na jeho autentickejšť. Podrobnosti o skúmaní a aj spochybňovaní jeho autentickejšť sú známe a v citovanom článku ich autor aj opisuje. No výskumy potvrdili, že obraz je *acheiropoietos*, čiže *nenamaľovaný ľudskou rukou*.

Odborníci z oblasti súdneho lekárstva tvrdia, že Ježišovo telo zabalili do plátna približne dve a pol hodiny po smrti a ostalo tam asi 35 hodín. Všetky tieto údaje poukazujú na skutočnosť Ježišovho zmŕtvychvstania: že sa práve vtedy „objavil“ silný blesk tajomnej energie, ktorá spôsobila, že sa na plátno zobrazilo celé Ježišovo telo. Turínske plátno je teda mlčiacim svedkom umučenia a smrti, ale aj zmŕtvychvstania Krista, a tak ako povedal sv. Pavol, aj obrazom Božej lásky a zároveň hriechu človeka. Veď: *Boh tak miloval svet, že dal svojho Jednorodeného Syna...* (Jn 3, 16).

Šatka z Monoppellu

V niektorom staršom čísle nášho časopisu sme už o nej písali, preto z článku vyberáme len niekoľko viet: Vedecké skúmanie šatky sa skončilo prekvapujúcim výsledkom, a síce, že obidve tváre

– teda tvár z Turínskeho plátna a zo šatky z Monoppellu sa prekrývajú v štruktúre aj v rozmeroch do takej miery, že „možno hovoriť o matematickom dôkaze“, píše sa v citovanom článku. Všetko nasvedčuje, že jemnú šatku mal Pán v hrobe na hlavu zavinutej v plátne, a že sa tak stala „svedkom“ Zmŕtvychvstania. Vo chvíli zmŕtvychvstania teda Pán zanechal dve zobrazenia svojej tváre: tvár mŕtveho a tvár zmŕtvychvstalého Ježiša.

Umučenie a smrť Ježiša Krista sú historické skutočnosti, ktoré prerastajú históriu, vzťahujú sa bezprostredne na každého človeka a majú čo povedať každému človeku, totiž, že Boh už viac pre našu spásu urobiť nemohol.

Z v úvode citovaného článku vybrala a preložila XD

(Dokončenie zo s. 1)

pade nemôžem spomenúť žiadne biblické citácie, ktoré by dokumentovali stretnutie s osláveným Kristom. Škoda! O jednej veci nepochybujem: Kristus by aj jemu ukázal svoju milosrdnú tvár. A takýto dotyk Božej vládosti nezostáva bez ovocia: jednoduchý galilejský rybár s odvahou vedie Cirkev, apoštol Pavol s pokorou uznáva, že *nie je hoden volať sa apoštolom, lebo prenasledoval Božiu cirkev*, no zároveň vyznáva, že *z milosti Božej je tým, čím, je*. Sv. Augustín vo svojich *Vyznaniach* vyjadruje smútok nad premárnenými rokmi svojho života, ale aj radosť z obrátenia: *Neskoro som si Ťa zamiloval, Ty – Krása taká dávna a taká nová, neskoro som si Ťa zamiloval!*

Predstavme si, že by sme v kostole počuli slová lektora: „Čítanie z listu svätého apoštola Judáša...“ a po tomto úvode by nasledovali myšlienky veľmi inteligentného učeníka, niekdajšieho súčasného zradcu, ale neskôr veľkého a trvalého kajúcnika... Boli by to slová, ktoré by nás nadchýnali, lebo by sme z nich vycítili, ako človeka premieňa milosť pokánia. Žiaľ, niečo také môžeme tvrdiť len podmieňovacím spôsobom: „Boli by, keby...“ Judášova zrada bola veľkým zlyhaním, ešte fatálnejšia však bola jeho nedôvera v odpustenie a dobrotu Boha. V tejto súvislosti je veľmi zaujímavý postoj pápeža Františka v knihe *Meno Boha je milosrdenstvo*: pápež rozlišuje medzi hriechom a skazenosťou. Každý hriech človeka narúša, ale ešte ho nutne nerobí celkom skazeným. Skazenosť je hriech, resp. stav, v ktorom sa hriech stáva pre človeka systémom, spôsobom myslenia a spôsobom života. Skazený človek nehľadá odpustenie, lebo si je istý vo svojich postojoch. Pápež spomína niektoré známe biblické postavy ako mýtnik Zachej, samaritánka a iní – hoci boli hriešni, to, čo ich zachránilo pred skazou, bola skutočnosť, že sa otvorili Božiemu odpusteniu, lebo uznali svoje slabosti. Mimoriadne silné sú Františkove slová: „Počas tohto jubilea sa musíme osobitne modliť za to, aby Boh vytvoril škáročku aj v srdciach skazených ľudí tým, že im da-

ruje **milosť hanby**(!), milosť, že sa uznajú za hriešnikov, ktorí potrebujú jeho odpustenie.“ Táto „milosť hanby“ nie je pre človeka pokorujúca. Augustínovo paradoxné zvolanie „O, felix culpa – ó, šťastná vina, pre ktorú k nám prišiel taký vznešený Vykupiteľ“ svoje zdôvodnenie špecifikuje v texte chválospevu *Exultet* počas Veľkonočnej vigílie: *Posvätné tajomstvo tejto noci premáha zlobu, zmýva viny, hriešnikom vracia nevinnosť a radosť zarmúteným*.

Milí Blumentálci, nielen prvá nedeľa v tomto mesiaci – nedeľa Božieho milosrdenstva, ale predovšetkým duchovná náplň veľkonočného obdobia, ktoré sa prelína s týmto mesiacom, ba ešte ho aj presahuje – a nielen chronologicky, nech nám hovorí o vznešenosti Boha práve cez jeho schopnosť odpúšťať a byť nesmierne milosrdným. Buďme šťastní a vďační, ak aj v nás Boh nájde malú prasklinu v našej domnelejšť – a teda falošnej sebaistote duchovnej dokonalosti. Je to veľká milosť stať sa zahanbeným hriešnikom a zároveň radostným kajúcnikom. Veď nás „zahanbuje“ – v skutočnosti skôr pohýna dopredu, Božia privetivosť a dobrota.

Váš blumentálsky farár Branislav Čaniga

Farská knižnica informuje

Občas sa mi stane, že keď natrafím na zaujímavú publikáciu, ktorá ma niečím novým osloví, idem a kúpim niekoľko kusov toho titulu a rozdávam priateľom. Pri tomto druhu apoštolátu bývam trochu násilná, lebo chcem, aby si to prečítali a prežívali so mnou moje nadšenie. Zvyčajne sa mi vždy podarí obdarovať ich niečím objavným. Dnes sa chcem s vami všetkými podeliť s mojim posledným knižným objavom z police našej farskej knižnice, ktorý bol pre mňa taký fascinujúci, že najradšej by som knihu podarovala všetkým, hlavne ženám.

Mäkká väzba, ružová farba, nekontrastné nadpisy, a predsa srdcový poklad. **Joanna Weaverová: So srdcom Márie vo svete Marty (Vydavateľstvo Kumrán, 2016, 282 s.)**

Fascinujúci je už aj podnadpis – **Hľadanie intimitity s Bohom v uponáhľanosti života**.

Autorka na známom evanjeliovom príbehu Ježišovej návštevy v Betánii u Lazara a jeho dvoch sestier úžasne citlivo rozvíja problematiku hlbokej túžby po duchovnom živote v hektike tohto sveta. Vieme, že Mária si vybrala lepší podiel, ale vnútorne polemizujeme s Ježišom a staviame sa na stranu kritizovanej Marty, veď čo by jedli a pili jeho učeníci, kebyže niet Marty. Čo by bolo z našich domovov, z našich rodín, keby nebolo navarené, upratané, nakúpené, nachystané? Obývačková intimita, ktorej sa Mária tešila pri Ježišových nohách, sa

(Dokončenie na s. 8)

ÚRADNÉ HODINY NA FARSKOM ÚRADE

doobeda Po - Pi: 9,00 - 11,00 h; poobede Po - Št: 14,30 - 16,15 h; telefón (kancelária): 55 56 23 19, 0904 555 566; zaopatrovací mobil: 0948 313 363 (služi výlučne na zaopatrenie chorých).

SVÄTÉ OMŠE

• **nedeľa a sviatky:** 6,00; 7,30; 9,00; 10,30; 12,00 (ak sviatok pripadá na sobotu, sv. omša o 12,00 h nie je); 16,30; 18,00 (maď.); 19,00 h; • **pracovný deň:** 5,45; 6,30; 16,30; • **v sobotu:** 6,30; 18,00 h; • **sviatok v pracovný deň:** podľa oznamov; • **deň pracovného pokoja,**

ktorý nie je cirkevne prikázaný sviatok: podľa oznamov.

Počas školského roka: sv. omša pre mládež a birmovancov: utorok - 18,00 (zbor Běčkari); pre deti: nedeľa - 10,30 (mládežnícky zbor)

VYSLUHOVANIE SVIATOSTI ZMIERENIA

• vo **všedné dni** ráno pri sv. omši o 6,30 h, večer pri sv. omši o 16,30 h; • v **prvopiatkovom týždni** aj pri ranej sv. omši o 5,45 h (pondelok až piatok); vo štvrtok a piatok od 15,00 h; • v **sobotu** po skončení ranej sv. omše, ktorá začína o 6,30 h a večer pri sv. omši o 18,00 h; • v **nedeľu dopoludnia** pri sv. omšiach o 7,30; 9,00; 10,30; 12,00 h.

FATIMSKÁ SOBOTA

2. 4. po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h, teda asi o 7,15 h, kedy sa chceme stretnúť pri modlitbe posvätného ruženca.

VEČERADLO S PANNOU MÁRIOU

v sobotu 16. 4. ráno po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h.

ADORÁCIA

• v **strediu** po sv. omši, ktorá začína o 6,30 h, s modlitbou sv. ruženca
• vo **štvrtok** po skončení sv. omše, ktorá začína o 16,30 h; do 17,55 h.

KATECHÉZA

• **rodičov, ktorí žiadajú krst svojho dieťaťa**, každú stredu o 18,00 h. Účasť obidvoch rodičov je potrebná. Očakávame aj krstných rodičov. Nahlasíť krst dieťaťa a vyplniť krstný listok možno v ktorýkoľvek deň v úradných hodinách v kancelárii farského úradu. Potrebným dokladom je rodný list dieťaťa.

• **pred prijatím sviatosti manželstva** sa snúbenci stretnú dvakrát s kňazom, raz s psychológom a raz s lektorom prirodzeného plánovania rodičovstva. Stretnutia snúbencov sú v pondelky o 18,00 h - jednotlivé dátumy nájdete na farskej webovej stránke. Je vhodné zachovať poradie stretnutí. Treba sa hlásiť aspoň tri mesiace pred plánovaným termínom sobáša.

• **príprava birmovancov** prebieha len v utorok večer spojená s účasťou na mládežníckej svätej omši o 18,00 h.

KNIŽNICA SVÄTEJ KATARÍNY - BLUMENTÁL

Farská knižnica svätej Kataríny ponúka svoje služby: v utorok od 15,30 do 17,00 h, v stredu od 9,00 do 11,00 h a vo štvrtok od 16,00 do 18,00 h.

PORADŇA

- **pre prirodzené plánovanie rodičovstva** (Billingsova): St 17,00 - 19,00 h; potrebné je objednať sa na tel. č. 02/45 94 39 30;
- **právna:** 1. a 3. štvrtok v mesiaci v čase 9,00 - 11,00 h; treba sa vopred prihlásiť a objednať v stredu na č. t. 0907 143 246;
- **psychologická pomoc:** v pondelok pre dospelých a seniorov - treba sa objednať na č. t. 0903 468 345; v utorok pre deti - treba sa objednať na č. t. 0949 461 361;
- **výučba práce s počítačom** (+ využívanie služieb internetu a pod.): v stredu 17,30 - 19,00 h;
- **sociálna poradňa:** v stredu 15,00 - 16,00 - treba sa vopred objednať na č. t. 0917 442322.

ÚMYSEL APOŠTOLÁTU MODLITBY NA APRÍL

Všeobecný: Aby drobní poľnohospodári dostali spravodlivú odmenu za svoju hodnotnú prácu.

Evangelizačný: Aby africkí kresťania uprostred nábožensko-politických konfliktov vydávali svedectvo lásky a viery v Ježiša Krista.

Úmysel KBS: Aby Cirkev pravdivým ohlasovaním evanjelia zdôvodňovala novým generáciám zmysel života a nádeje.

VÝZNAMNÉ LITURGICKÉ DNI

1. 4. Veľkonočný piatok, prvý piatok v mesiaci

3. 4. Druhá veľkonočná nedeľa, Nedeľa Božieho milosrdenstva

4. 4. Zvestovanie Pána

26. 4. Náš miestny sviatok Matky Dobrej rady

29. 4. Svätej Kataríny Sienskej, panny a učiteľky Cirkvi, patrónky Európy

OZNAMUJEME

• **omšové úmysly** na máj sa budú zapisovať v pondelok 4. apríla 2016 od 16,00 h v seminárnej miestnosti farského úradu na Vazovovej 8;

• **z dôvodu rekonštrukcie**, resp. výmeny elektroinštalácií v kostole bude blumentálsky chrám uzavretý pre bohoslužby od pondelka 25. apríla do piatku 29. apríla 2016, aby práce mohli prebiehať kontinuálne a čo najrýchlejším tempom. Prosíme o pochopenie, nakoľko bude v tom čase úplne odstavené osvetlenie aj ozvučenie kostola. K dispozícii budú iné farské alebo rehoľné kostoly v tejto časti mesta;

• **Sviatok Matky Dobrej rady** budeme anticipovať v týždni pred rekonštrukciou. Všetky aktuálne informácie o slávení sviatku včas zverejníme vo farských oznamoch.

Pane Ježišu, pôvodca a darca všetkého dobra, ty si prijal telo v lone požehnannej Panny, obdaroval si ju svetlom prevyšujúcu každú múdrosť. Keď ju uctieваме ako Matku dobrej rady, daj, aby sme neustále mohli čerpať z jej dobroty, múdrosti, rady a pod jej ochranou mohli vojsť do prístavu večnej blaženosti. Amen.

(Modlitba dňa)

(Dokončenie zo s. 7)

nikdy nezrodí v uponáhľanej Martinej kuchyni. Kým svet vyhodnocuje výsledky, Boh túži po spoločensťve. Boh nehľadá spolupracovníkov, Boh hľadá synov a dcéry. Mária si vybrala lepší podiel. Táto kniha je veľmi jemným návodom, ako sklbiť Máriu a Martu v dnešných dňoch. Tým, že budeme mať srdce Márie, teda jej túžby, jej ochotu dať prvé miesto Bohu, jej neobjasnenosť byť inou, ako je predstava spoločnosti, ale zároveň budeme oboma nohami vo svete Marty. Priestor kuchyne sa prepojí s obývačkou. Naša hektika bude rozriadená Božou prioritou, budeme vedieť, kde je naše ťažisko, nebudeme zmietaní hodnotovým systémom hmotného sveta, ale prioritou bude patriť duchovným hodnotám. Na mnohých veľmi názorných príbehoch nás autorka prevedie svojím hodnotovým svetom a privedie nás okružnou cestou späť do našej Betánie, kam prichádza Ježiš. A je len na nás, ako sa zachováme...

Kniha, ktorá ma trochu upokojila v mojom hektickom živote a ukázala mi svetielko v tuneli, že sa dá sklbiť Mária s Martou, bez toho, aby stratili svoju identitu. Verím, že aj vám pomôže dostať sa na hĺbnu.

Monika Šandorová

Blumentál, vydáva Rímskokatolícka cirkev, farnosť Bratislava Blumentál, Vazovova 8. **Zodpovedný redaktor:** Xénia Duchoňová. **Cenzor:** Branislav Čaniga. **Spolupracovníci:** Ján Sitár, Daniel Dian, Stanislav Čúzy. S povolením Arcibiskupského úradu v Trnave zo dňa 16. 12. 1997 č. 4264/97. Príspevky v rozsahu maximálne dve normostrany, návrhy a prípony k farskému časopisu môžete dať v zalepenej obálke do sakristie farského kostola alebo do farskej kancelárie pod zn. časopis Blumentál, resp. poslať na **mailovú adresu:** blumdux@centrum.sk. Redakcia si vyhradzuje právo úpravy príspevkov. Sadzba: Forma, s. r. o. Tlač: VEDA, Bratislava. **Internet:** www.blumental.sk.